

Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü

YURT DIŞI YATIRIM RAPORU - 2025

Haziran 2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
Tablo ve Grafikler	3
Giriş	4
1. YURT DIŞI DOĞRUDAN YATIRIMLAR	5
Tanım	5
Akım ve Stok Verileri	5
Özel Amaçlı İşletmeler (SPE)	6
İlk Yatırım Ülkesi / Nihai Yatırım Ülkesi	7
Doğrudan Sermaye Yatırımları Biçimleri	7
Doğrudan Sermaye Yatırımlarını Etkileyen Faktörler	10
Doğrudan Sermaye Yatırımlarının Kaynak Ülke Ekonomisi Üzerindeki Etkileri	12
2. TÜRKİYE'NİN YURT DIŞI YATIRIMLARININ TESPİTİ	15
Ticaret Bakanlığı Anketleri	15
Anket Metodolojisi	15
Yurt Dışı Yatırım Anketi - 2025	16
Yurt Dışı Yatırımların Değerleme Yöntemi	17
3. 2024 YILI SONU İTİBARIYLA TÜRKİYE'NİN YURT DIŞI YATIRIMLARI.....	18
I. Genel	18
II. Sermaye Pozisyonuna göre Yurt Dışı Yatırımlar	18
A) Yurt Dışı Yatırımların Bölgelere göre Değerlendirilmesi	18
1- Yurt Dışı Yatırımların Bölgelere göre Sayısal Dağılımı	19
2- Yurt Dışı Yatırımların Bölgelere göre Sermaye Pozisyonu	20
3- Yurt Dışı Yatırımların Bölgelere göre Sektörel Dağılımı	21
4- Yurt Dışı Yatırımların Bölgelere göre Ekonomik Faaliyetleri	23
5- Yurt Dışı Yatırımlarda Bölgelere göre İstihdam	24
B) Yurt Dışı Yatırımların Ükelere göre Değerlendirilmesi	25
1- Yurt Dışı Yatırımlarda İlk 30 Ülke	25
2- Ükelere göre Ön Plana Çıkan Sektörler	26
C) Yurt Dışı Yatırımların Sektörlere göre Değerlendirilmesi	28
1- Yurt Dışı Yatırımların Sektörel Dağılımı	28
2- Başlıca Yatırım Sektörlerinin Bölgelere göre Dağılımı	29

TABLO VE GRAFİKLER

Tablo 1. Yurt Dışındaki Türk Yatırımları	18
Tablo 2. Ülke Grupları	18
Tablo 3. Bölgelere göre Sayısal Dağılım	19
Grafik 1. Bölgelere göre Sayısal Dağılım	19
Tablo 4. Bölgelere göre Sermaye Pozisyonu	20
Grafik 2. Bölgelere göre Sermaye Pozisyonu	20
Tablo 5. Bölgelere göre Sektörel Dağılım	21
Tablo 6. Bölgelere göre Ekonomik Faaliyetler	24
Grafik 3. Bölgelere göre Ekonomik Faaliyetler	24
Tablo 7. Bölgelere göre İstihdam	25
Tablo 8. Türk Yatırımlarının Bulunduğu İlk 30 Ülke	25
Tablo 9. İlk 10 Ülkede Başlıca Sektörler	26
Tablo 10. Yurt Dışı Yatırımların Sektörel Dağılımı	28
Tablo 11. İlk 10 Sektörde Başlıca Bölgeler	29

GİRİŞ

Türkiye'ye giriş yapan yabancı sermaye ve etkileri yıllarca birçok çalışmada ele alınan ve devamlı göz önünde olan bir konu olsa da, Türkiye'den yurt dışına yönelik gerçekleştirilen yatırımlar da ihmal edilemeyecek bir boyuta ulaşmış ve analiz edilmesi gereken bir konu haline gelmiştir.

Bu kapsamda, daha önce T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı tarafından gerçekleştirilen Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışında yaptıkları doğrudan sermaye yatırımlarına ilişkin verilerin derlenmesi görevi 11/06/2015 tarihli ve 29383 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair 2015/7603 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, T.C. Ticaret Bakanlığı'na verilmiştir.

T.C. Ticaret Bakanlığı, Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışındaki sermaye yatırımlarına ilişkin verileri Bakanlık tarafından geliştirilen çevrimiçi (online) bir sistem üzerinden, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ve ilgili mevzuat kapsamında dünyadaki diğer örnekleri gibi "katılımı zorunlu" olan anketler yoluyla tespit etmektedir.

2016 yılından bu yana yapılan çalışmalar sonucunda; yurt dışı yatırımların yerleri, gerçekleştirildikleri sektörler, ortaklık yapıları ve sermaye bilgileri, istihdam verileri, ciroları gibi ayrıntılı bilgileri içeren kapsamlı bir veri tabanı oluşmuş bulunmaktadır. Söz konusu veri tabanı Bakanlık tarafından yatırımcılarımızın çıkarlarının korunmasına yönelik "ticaret diplomasisi" çalışmalarında kullanılmakta; ikili ve uluslararası anlaşmaların müzakerelerinde dikkate alınmakta ve yatırımcılarımızın karşılaştıkları sıkıntıların aşılmasına yönelik girişimlerde fayda sağlamaktadır.

Diğer taraftan, elde edilen veriler toplulaştırılarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından Uluslararası Yatırım Pozisyonu istatistikleri olarak yayımlanmakta ve uluslararası kuruluşlara raporlanmaktadır.

Bu yayında yer alan bilgiler, Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışı sermaye yatırımlarının 2024 yılı sonu itibarıyla stok değerlerini tespit etmek amacıyla 21 Nisan - 16 Mayıs 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen Yurt Dışı Yatırım Anketi - 2025 kapsamında derlenmiş olup aksi belirtilmediği sürece, "OECD Doğrudan Yabancı Yatırımların İstatistiki Sınıflandırması (Versiyon 4)" çerçevesinde, yatırımcının en az %10 pay sahipliği ve ilk yatırım ülkesi kriterlerine göre sunulmuştur.

1. YURT DIŞI DOĞRUDAN YATIRIMLAR

TANIM

Doğrudan sermaye yatırımlarının tanımına, verilerin toplanmasına ve istatistiki olarak standart şekilde yayımlanmasına yönelik olarak, başta İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ve Uluslararası Para Fonu (IMF) olmak üzere, uluslararası kuruluşlar tarafından yoğun çaba harcanmaktadır.

Literatürde doğrudan sermaye yatırımlarının tanımı "OECD Doğrudan Yabancı Yatırımların İstatistiki Sınıflandırması (Versiyon 4)" çerçevesinde belirlenmekte; verilerin ödemeler dengesi istatistikleri ve uluslararası yatırım pozisyonu verileri çerçevesinde yayımlanmasına ilişkin prosedür ve kurallar ise "IMF Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu Kılavuzu (Versiyon 6)" çerçevesinde şekillenmektedir.

Doğrudan sermaye yatırımları, "OECD Doğrudan Yabancı Yatırımların İstatistiki Sınıflandırması (Versiyon 4)"nda en genel haliyle *"bir ekonomide yerleşik yatırımcının diğer bir ekonominin yerleştiği olan bir işletmeye kalıcı ilişki kurmak amacıyla yaptığı sınır ötesi yatırımdır (OECD, 2008, s.17)."* şeklinde tanımlanmaktadır.

Kalıcı ilişki, doğrudan yatırımcı ile doğrudan yatırım işletmesi arasındaki uzun dönemli ilişkinin varlığını ve doğrudan yatırımcının yatırım işletmesi yönetiminde önemli ölçüde bir etkisinin olduğunu ifade eder. Anılan kaynakta doğrudan yatırım işletmesinin yönetiminde önemli ölçüde bir etki, sözkonusu işletmede doğrudan ya da dolaylı yoldan *"en az yüzde 10 oranında oy hakkına sahip olma"* olarak tanımlanmaktadır (OECD, 2008, s.17).

Tanımda yer alan *"yerleşiklik"* kavramı vatandaşlık kavramından farklıdır. Gerçek kişilerin yurt dışı yatırımlarının istatistiki olarak derlenmesinde, kişinin vatandaşı olduğu ülke değil, yerleşik olduğu ekonomi esas alınmaktadır. Örneğin, Almanya'da 12 aydan beri oturmakta olan ve bu ekonomide uzun süre kalıcı olma niyeti bulunan Türk vatandaşının Almanya'da yaptığı yatırım, Türkiye'nin yurt dışı yatırımı sayılmamaktadır.

Tüzel kişi yatırımcılar için ise yatırımcı şirketlerin yerleşik olduğu ekonomi, şirketin hukuken tescil edildiği ülke olup, bu yatırımcıların gerçekleştirdiği yurt dışı yatırımların istatistiki olarak derlenmesinde yatırımcıların tescil olduğu ekonomi esas alınmaktadır. Birden çok merkezde tescil durumunda, yatırımcının ekonomik çıkar merkezi olan ülke *"asıl merkez"* kabul edilmektedir.

AKIM VE STOK VERİLERİ

Doğrudan sermaye yatırımlarına ilişkin veriler, *"akım"* ve *"stok"* olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Akım verileri; sermaye yatırımında bulunmak amacıyla yurt dışına / yurt içine belirli bir dönemde çıkan / giren nakdi ya da aynı sermaye tutarını ifade ederken, stok verileri ise, gerçekleşmiş yatırımların belirli bir an itibarıyla değerini ifade etmektedir.

Doğrudan sermaye yatırımı akım verileri; bir ekonomide yerleşik kişilerin, başka ekonomiler ile belirli bir dönem içinde gerçekleştirdiği sermaye giriş ve çıkışları ilişkisini yansıtmaktadır. Bu sebeple, akım verileri ödemeler dengesi istatistikleri altında derlenmektedir.

Doğrudan sermaye yatırımı stok verileri bir ekonomideki yerleşik kişilerin başka ekonomilerde gerçekleştirdiği yatırımların belirli bir tarihteki değerini yansıtmaktadır. Bir ekonomide yerleşik kişilerin yurt dışında yerleşik kişilerden olan finansal alacakları ile yurt dışında yerleşik kişilere olan finansal yükümlülüklerinin belirli bir tarihteki stok değeri Uluslararası Yatırım Pozisyonu altında derlenmektedir.

Uluslararası Yatırım Pozisyonu'nda toplam finansal varlıklar ile toplam finansal yükümlülüklerin farkı ise "*net uluslararası yatırım pozisyonu*" olarak adlandırılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, net uluslararası yatırım pozisyonu, belirli bir tarih itibarıyla bir ekonominin yurt dışından alacaklarıyla, yurt dışına olan borçlarının net değerini göstermektedir.

Türkiye'ye yapılan (yurt içine yönelik) doğrudan yatırım stok verileri ve Türkiye'den yurt dışına yapılan doğrudan sermaye yatırımlarının akım istatistikleri TCMB tarafından derlenerek sırasıyla "*uluslararası yatırım pozisyonu istatistikleri*" ve "*ödemeler dengesi istatistikleri*" adları altında yayımlanmakta ve belirli dönemler itibarıyla uluslararası kuruluşlara rapor edilmektedir.

ÖZEL AMAÇLI İŞLETMELER (SPE)

"Özel Amaçlı İşletmeler" (*Special Purpose Vehicle/Entity - SPV/SPE*) şirket, vakıf, adi ortaklık veya tüzel kişiliği olmayan bir işletme gibi pek çok hukuki form alabilen, dar kapsamlı ve tam olarak belirlenmiş bir amacı yerine getirmek için kurulan yapılandırılmış işletmelerdir.

1970'li yıllarda Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve gelişmiş diğer ülkelerde kullanılmaya başlanan özel amaçlı işletmeler, sponsorların (kurucuların veya bu işletmelerin adına kuruldukları işletmelerin; proje sahiplerinin) çoğunlukla özel amaçlı işletmeye transfer ettikleri varlıkları veya bizzatı finans edecek projeden elde edilecek gelirleri teminat gösterdikleri, finansörlerin ise sözkonusu teminatlar çerçevesinde ve sponsorların diğer faaliyetlerinin risklerinden ayrı olarak yalnızca projenin riskleri ile sınırlı bir biçimde finansman sağladıkları, finansmanına imkân sağladıkları proje dışında herhangi bir varlığı, borcu ve daha genel bir ifade ile faaliyeti bulunmayan yapılardır.

Risk yönetimi açısından yatırımcılara cazip bir finansman kaynağı seçeneği sunan özel amaçlı işletmeler, genel uygulamada, Hollanda, Malta, Lüksemburg ve İrlanda gibi çok sayıda ülke ile etkin ikili yatırım anlaşmaları bulunan, finansal işlemlere çeşitli kolaylıklar sağlayan ve vergisel avantajlar sağlayan ülkelerde kurulmakta, proje finansmanının yanı sıra yatırımlara yönelik para transferlerinde de aracı olarak kullanılmaktadır.

İLK YATIRIM ÜLKESİ / NİHAİ YATIRIM ÜLKESİ

Özel amaçlı işletmelerin doğrudan sermaye yatırımlarında yaygın bir biçimde kullanılıyor olması, doğrudan sermaye yatırımlarının coğrafi dağılımına ilişkin veriler yorumlanırken "*ilk yatırım ülkesi (immediate investment country)*" ve "*nihai yatırım ülkesi (ultimate investment country)*" kriterlerinin dikkate alınması gereğini de ortaya çıkarmaktadır.

"*Nihai yatırım ülkesi*", yurt dışında kurulu bulunan bir yatırım üzerinden dolaylı olarak önemli bir etki sahibi olunan yatırımın bulunduğu üçüncü ülke olarak tanımlanabilir.

"OECD Doğrudan Yabancı Yatırımların İstatistiki Sınıflandırması (Versiyon 4)"nda yurt dışındaki ilk basamak yatırımların yanı sıra, bu yatırımlar üzerinden üçüncü ülkelerde pay sahibi olunan diğer yatırımlara ilişkin verilerin de toplanması tavsiye edilmektedir.

DOĞRUDAN SERMAYE YATIRIMLARI BİÇİMLERİ

Doğrudan sermaye yatırımları, literatürde değişik sınıflandırmalara tabi tutulmuş olup genel anlamda yatırımın yönüne göre, şekline göre ve amacına göre sınıflandırılmaktadır.

A) YÖNÜNE GÖRE DOĞRUDAN SERMAYE YATIRIMLARI

Yabancı yatırımcı tarafından yurt içine yönelik olarak gerçekleştirilen yatırımlar "*içe doğru yatırımlar (Inward FDI)*", yerli yatırımcı tarafından yurt dışına yönelik gerçekleştirilen yatırımlar ise "*dışa doğru yatırımlar (Outward FDI)*" olarak tanımlanmaktadır.

B) YATIRIM ŞEKLİNE GÖRE DOĞRUDAN SERMAYE YATIRIMLARI

Doğrudan sermaye yatırımları, gerçekleştirilme şekillerine göre sıfırdan yatırımlar, birleşme ve satın almalar ve ortak girişimler olmak üzere üç ana başlık altında incelenebilmektedir. Bu sınıflandırmalara, nadiren de olsa yatırımdan sonra gerçekleştirilen tamamlama ve yenileme yatırımları da dâhil edilmektedir.

1- SIFIRDAN YATIRIMLAR (GREENFIELD INVESTMENTS)

Yatırımcı firmanın ev sahibi ülkede tamamen yeni bir tesis veya girişim kurması ile meydana gelen yatırımlar olarak tanımlanabilecek sıfırdan yatırımlar; katma değer, istihdam, teknoloji transferi gibi birçok imkân yaratması açısından ev sahibi ülkelerin en çok istediği yatırım çeşididir. Ayrıca, bu tür yatırımlarda ülkeye yurt dışı sermaye girişi diğer yatırım türlerine nazaran daha fazla olmaktadır.

2- BİRLEŞME VE SATIN ALMALAR (MERGERS & ACQUISITIONS)

Sınır ötesi birleşmeler, farklı ülkelerden farklı firmaların varlıklarını ve faaliyetlerini yeni bir yasal oluşum altında bir araya getirmeleri sonucu yapılan yatırımlar olarak tanımlanabilecekken; bir firma tarafından, yerleşik olduğu ülke dışında başka bir ülkedeki varlıkların ve ekonomik faaliyetlerin edinilmesi yoluyla gerçekleştirilen yatırımlar ise sınır ötesi satın almalar olarak bilinmektedir.

Birleşme ve satın alma yöntemi ile gerçekleştirilen yatırımlar, yatırımcı firmaya teknolojiyi içsel olarak geliştirmek yerine daha uygun maliyetlerle mevcut teknolojiye ulaşma imkânı sağlamakta, satın alınan firmanın iç ve dış pazarda sahip olduğu paydan faydalanılmasına imkân tanımaktadır.

Öte yandan, istihdam yaratma imkânının sıfırdan yatırımlar kadar yüksek olmaması, teknoloji transferinin daha sınırlı olması ve ulusal bir şirketin yurt dışı kaynakların kontrolüne geçmesi gibi nedenlerden dolayı ev sahibi ülkeler için yeni yatırımlar birleşme ve satın almalara kıyasla daha cazip görünmekle beraber; yerel firmanın kapanmak üzere olan bir firma olması durumunda üretim ve istihdamı koruyucu etki yaratacağından birleşme ve satın almalar hayat kurtarıcı rol de oynayabilmektedir.

Ayrıca, uzun dönemde yatırımcı şirket tarafından ilave yeni yatırımlar ve de yeni üretim yöntemleri de gerçekleştirileceği göz önüne alındığında, birleşme ve satın almaların ev sahibi ülke ekonomisine ciddi katkılar sağlayabileceği görülmektedir.

3- ORTAK GİRİŞİMLER (JOINT VENTURES)

Ortak girişim, herhangi birçok uluslu şirket ile yerel şirketin amaçlarını gerçekleştirmek üzere kaynaklarını bir araya getirerek oluşturdukları mülkiyeti, faaliyetleri, sorumlulukları, finansal riskleri ana şirketten ayrı olan üçüncü bir şirket olarak tanımlanmaktadır. Ortak girişimlerde, kaynak ülke şirketi ile ev sahibi ülke şirketi bir araya gelerek belirlenen bir yatırım projesi için birlikte hareket etmek için bir ortak işletme veya girişim oluştururlar. Ortak girişim şeklinde gerçekleştirilen yatırımlar, yerel ortağın kendi ülkesiyle ilgili kurum ve uygulamalar hakkındaki bilgisinden yararlanma, yerel ortağın sahip olduğu deneyim ve unvandan dolayı ev sahibi ülke piyasasına daha kolay giriş yapma ve de ev sahibi ülkenin yerel mülkiyet gereksinimlerine ilişkin kurallarını aşabilme gibi unsurlarla yabancı yatırımcı açısından avantajlar sağlayabilmektedir.

C) YATIRIM AMACINA GÖRE DOĞRUDAN SERMAYE YATIRIMLARI

Yatırım amacına göre doğrudan sermaye yatırımları; kaynak arayan yatırımlar, pazar arayan yatırımlar, etkinlik arayan yatırımlar ve stratejik varlık arayan yatırımlar olmak üzere dört ana başlık altında incelenebilir.

1- KAYNAK ARAYAN YATIRIMLAR

Yatırımcı firmanın, üretim faktörlerini kendi ülkesine nazaran daha etkin kullanabileceği ülkelere yönelik olarak gerçekleştirdiği yatırımlar kaynak arayan yatırımlardır. Doğal kaynaklar ve hammadde açısından daha zengin olan ülkeler, yatırımcıları kendi ülkelerine çekebilmekte ve yatırımcı firmanın çok daha düşük maliyetlerde faaliyetlerini sürdürmesine olanak tanımaktadır.

2- PAZAR ARAYAN YATIRIMLAR

Pazar arayan yatırımlar, firmaların yeni pazarlara girme veya mevcut pazarlarını koruma amaçlı olarak gerçekleştirdikleri yatırımlardır. Yatırım yapılan piyasanın büyüklüğü, nüfusun gelir düzeyi, ülkenin büyüme oranı gibi veriler bu tarz yatırımlar için belirleyici rol oynamaktadır. Sözkonusu yatırımlarda hedeflenen pazar sadece ev sahibi ülke pazarı olmayabilir. Yatırım yapılan ülkenin üçüncü ülke pazarlarına erişimde yatırımcı firmaya kolaylıklar sağlamasından dolayı gerçekleştirilen yatırımlar da pazar arayan yatırımlardır. Bu tarz yatırımlar, firmaya ürünlerini yerel beğeni ve tercihlere göre üretme ve sözkonusu pazara ihracat yoluyla girme maliyetinden muaf olma şansı tanımaktadır.

3- VERİMLİLİK ARAYAN YATIRIMLAR

Verimlilik arayan yatırımlar, yatırımcının ölçek ekonomilerinden ve farklı ülkelerdeki tüketicilerin farklı zevk ve tercihlere sahip olmasından dolayı risk dağıtım avantajından yararlanmak, ayrıca üretim faktörlerini verimli bir şekilde kullanmak amacıyla gerçekleştirdikleri yatırımlardır. Herhangi bir firma, verimlilik arayan yatırım gerçekleştirerek değişik ülkelerdeki farklı değer zincirlerine ait farklı malların üretimi üzerinde ayrı ayrı uzmanlaşmaktadır.

Yatırımcı ucuz işgücüne erişim sağlayabildiği ülkelerde emek yoğun faaliyetlerini sürdürürken, gelişmiş olan ülkelerde ise daha çok sermaye ve teknoloji yoğun üretimlerini gerçekleştirir. Böylece firmalar, üretim kompozisyonlarını, üretim faktörlerinin maliyet arbitrajlarından yararlanarak, hedef pazarın yapısına göre çeşitlendirme yoluna giderler.

4- STRATEJİK VARLIK ARAYAN YATIRIMLAR

Yatırımcıların uzun dönemde stratejik kazanç elde etmek amacıyla gerçekleştirdikleri yatırımlar olarak bilinen stratejik varlık arayan yatırımlar, firmaların rakiplerine karşı üstünlüğü elde tutmak, uzun dönemde büyüme ve yüksek kâr elde edebilmek amacıyla gerçekleştirdikleri yatırımlardır. Örneğin; herhangi bir firmanın Ar-Ge faaliyetlerini artırma amaçlı olarak başka bir firma ile birleşmesi ya da firmanın ileride artabilecek enerji ihtiyacı için şimdiden enerji sektöründe yatırımlar gerçekleştirmesi stratejik varlık arayan yatırımlardandır.

DOĞRUDAN SERMAYE YATIRIMLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Firmalar, doğrudan sermaye yatırımı gerçekleştirme kararı almadan önce, hedef ülkelerdeki mevcut birçok etkeni analiz etmekte, faaliyetlerini maksimum kâr ile sürdürebilecekleri üretim merkezlerini seçmektedirler. Yatırımcıların kararlarında yatırım yapılacak ülkenin politik durumu, ekonomik ve sosyal koşullarına ilişkin birçok faktör rol oynamaktadır.

A) PAZAR BÜYÜKLÜĞÜ

Yatırım gerçekleştirilecek hedef ülkenin pazar büyüklüğü, doğrudan sermaye yatırımlarının ana belirleyicilerinden biridir. Pazar büyüklüğü genellikle kişi başına düşen gayrisafi yurt içi hâsıla (GSYH) ile ölçülmektedir. Ülke nüfusu da piyasa büyüklüğünün belirlenmesinde kullanılan verilerdendir. Gerçekleştirilen birçok akademik çalışmada doğrudan sermaye yatırımları ile piyasa büyüklüğü arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır.

B) ÜRETİM FAKTÖRLERİ VE GİRDİ MALİYETLERİ

Hammadde ve doğal kaynaklara erişerek uygun maliyette girdi temini firmaların üretim maliyetlerini düşüren bir unsurdur. Ayrıca, ucuz işgücü de firmaların yatırım kararı almalarında önemli rol oynamakta olup, işgücünün sadece ucuz olması değil nitelikli olması da yatırımcı için önem taşımaktadır.

C) ÜÇÜNCÜ ÜLKE PAZARLARINA ULAŞIM İMKÂNLARI

Firmalar yatırım kararı alırken sadece ev sahibi ülkenin pazarını değil, sözkonusu ülke üzerinden üçüncü ülkelere ulaşmayı da hedeflemektedir. Bu çerçevede, hedef ülkenin üçüncü ülkelerle imzalamış olduğu serbest ticaret alanı ve gümrük birliği gibi ekonomik entegrasyona yönelik anlaşmalar, yatırımcılar tarafından dikkate alınmaktadır.

D) SİYASİ VE EKONOMİK İSTİKRAR

Firmalar için yatırım gerçekleştirecekleri ülkedeki siyasi istikrar, yatırımın geleceği açısından önemli bir yere sahiptir ve ev sahibi ülkedeki siyasi faktörler yatırımcıya öngörülebilirlik sağlamaktadır.

Öngörülemeyen bir siyasi ortam, demokrasi ve çok partili siyasi yönetim sistemindeki aksaklık ve eksiklikler yatırımcıların hedef ülkeye yöneliminde caydırıcı etki yaratabilir.

Ayrıca, ekonomik istikrar da firmaların doğrudan sermaye yatırımı gerçekleştirme kararlarında önemli rol oynamakta, ekonomik dalgalanmalar ve döviz kuru dalgalanmaları, yüksek enflasyon, piyasadaki belirsizlikler yatırımcı için risk yaratacak unsurlar olarak görülmektedir.

E) YATIRIM TEŞVİKLERİ

Yatırımcının üretim maliyetlerinin düşürülmesinde önemli yeri olan teşvikler, ev sahibi ülkeler tarafından yurt dışı yatırımların çekilmesi için kullanılan önemli enstrümanlardan biri haline gelmiştir. Finansal teşvikler, vergi indirim ve istisnaları, uygun faizli krediler ev sahibi ülkeler tarafından yurt dışı yatırım çekmek için başvuru alan teşviklere örnek gösterilebilir.

F) ALTYAPI

Gerçekleştirilen deneysel çalışmalarda ev sahibi ülkedeki altyapı imkânları ile doğrudan sermaye yatırımları arasında pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ulaştırma, haberleşme, enerji gibi üretim ve pazarlama safhalarında hayati öneme sahip altyapı alanlarında yabancı yatırımcıya cazip imkânlar sunulması, firmaların hedef pazara yönelik üretimlerinin daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesine olanak tanımaktadır.

G) YASAL ALTYAPI

Şeffaf ve güvenilir bir hukuk sistemi yabancı yatırımcılar için önem taşıyan unsurlardan biridir. Gerçekleştirilecek yatırımın geleceği açısından yatırımcı firmanın kendisini güvende hissetmesi gerekmektedir. Yatırım mevzuatının düzenleme ve uygulamalar yönünden yabancı yatırımcılar ile yerli yatırımcılar arasında ayırım yapılmaması kuralı (ulusal muamele prensibi) çerçevesinde uygulanıyor olması, yabancı yatırımcıların kendilerini hukuken güvende hissetmeleri açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, ev sahibi ülkenin imzalamış olduğu yatırımların korunmasına ilişkin anlaşmalar da yabancı yatırımcılara hukuki olarak güvence sağlayabilmektedir.

H) COĞRAFI VE KÜLTÜREL YAKINLIK

Coğrafi yakınlık doğrudan sermaye yatırımlarının karar sürecinde önemli rol oynamakta, coğrafi olarak kaynak ülkeye daha yakın ülkelerde yatırım yapmak firmalara ulaşım ve zaman maliyeti açısından avantajlar sağlamaktadır.

Öte yandan, kaynak ve ev sahibi ülke arasındaki kültürel yakınlık da doğrudan sermaye yatırımlarının hareketini belirleyen faktörlerdendir. Firmalar dil ve kültür açısından kaynak ülkelerine yakın olan ülkelerde yatırım gerçekleştirmeyi tercih etmektedir. Bu tarz yatırımlarda yerel pazar zevk ve tercihleri hedef ülkeninkilerle çoğu zaman paralellik göstermekte, böylece firmaların pazara girişleri kolaylaşmaktadır. Türkiye'nin yurt dışı yatırımlarının ilk olarak Türk Cumhuriyetleri'nde yoğunlaşmaya başlaması, coğrafi ve kültürel yakınlığın doğrudan sermaye yatırımları üzerindeki etkisine örnek olarak gösterilebilir.

I) DİĞER BELİRLEYİCİLER

Doğrudan sermaye yatırımlarına ev sahipliği yapacak ülkenin vergilendirme politikaları ve vergi idaresinin etkinliği, yatırım yeri seçiminde değerlendirilen önemli hususlardandır.

Ev sahibi ülkedeki bürokratik yapı ve yabancı yatırımcıya yatırım sonrası sağlanan hizmetler de doğrudan sermaye yatırımlarının hareketlerinde önemli bir yere sahiptir. Firmalar, faaliyetlerini en verimli şekilde yürütmek amacıyla bürokratik işlemlerini kolaylıkla halledebilecekleri, rüşvet ve yolsuzluğun minimum seviyelerde olduğu ülkelerde yatırımlarını gerçekleştirmeyi hedeflemekte, yatırımlarını gerçekleştirdikten sonra da gerek ilgili belgelerin temini gerek üretim sırasında karşılaşılabilecek sorunların giderilmesi konularında ev sahibi ülke tarafından ihtiyaç duydukları yardım ve kolaylıkların sağlanmasını beklemektedirler.

Diğer taraftan, ev sahibi hükümetlerin rekabet ve şirket satın alınmasına ilişkin politikaları, ülkenin dış ticarete açıklığı gibi diğer faktörler de yabancı yatırımcının iç ve dış piyasadaki faaliyetlerini etkileyeceğinden, doğrudan sermaye yatırımlarının hangi ülkeleri tercih edeceğini belirleyebilmektedir.

DOĞRUDAN SERMAYE YATIRIMLARININ KAYNAK ÜLKE EKONOMİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Doğrudan sermaye yatırımlarının, gerek kaynak gerekse ev sahibi ülkelerin iktisadi ve siyasi yapısı üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Ülkeler; teknoloji ve sermaye transferi, istihdam artışı, ihracat çeşitlendirilmesi gibi birçok nedenden dolayı doğrudan sermaye yatırımlarını çekmek için çeşitli politikalar üretmektedirler.

Öte yandan, doğrudan sermaye yatırımlarının kaynak ülke üzerindeki etkileri hala tartışma konusudur. Doğrudan sermaye yatırımları, kaynak ülke açısından istihdam ve sermayenin yurt dışına kaçıışı olarak görülse de uzun dönemde kaynak ülke üzerinde olumlu etkileri de sözkonusu olabilmektedir.

Doğrudan sermaye yatırımlarının ev sahibi ülke üzerindeki etkilerine ilişkin çalışmalar literatürde pek yaygın bir şekilde görülmekle birlikte, kaynak ülke üzerindeki etkilerine dair çalışmalar daha sınırlıdır.

A) YURT DIŞI YATIRIMLARIN YURT İÇİ YATIRIMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Doğrudan sermaye yatırımlarının yurt içi yatırımlar üzerindeki etkisi, kaynak ülkenin ekonomik yapısına ve firmanın yatırım kararının ardında yatan nedenlere göre değişim göstermekte olup, literatürdeki çalışmalarda hala kesin bir sonuca ulaşılamamıştır. Üzerinde çalışılan ülkelerin ekonomik yapılarının farklı olması ve de çalışmalarda sınırlı sayıda firmaların baz alınması ortaya çıkan sonuçlardan genel bir yargıya ulaşılmasını engellemektedir.

Yurt dışı yatırımlar her ne kadar ülkeden sermaye çıkışı demek olsa da, gerçekleştirilen yatırımın finansmanı eğer yurt içinden değil de, hedef ülke veya üçüncü ülkeler üzerinden sağlanıyorsa, yurt içindeki sermaye stokunda bir azalma meydana gelmemektedir. Bu tarz yatırımlar, kaynak ülkeye transfer edilen kârlar sayesinde sermaye stoğunun artarak yurt içi yatırımların finansmanında kullanılabilmesine imkân tanıyabilmektedir. Örneğin, firmalar yurt dışındaki üretimle maliyetleri düşürerek kazanılan maliyet avantajını yurt içindeki yatırımlara yansıtmaktadırlar.

Eğer yatırımcı firma, üretim aşamalarını yurt içi ve yurt dışında parçalı olarak yapıyorsa, yurt dışı ve yurt içindeki üretim bir zincir halinde birbirine bağımlı hale getirilmişse, yurt dışı yatırımların yurt içindeki yatırımları da artırması beklenmektedir. Böyle durumlarda yurt dışı ve yurt içi yatırımlar birbirlerinin ikamesi olmaktan ziyade, tamamlayıcı yatırımlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Yurt içindeki yatırımların, uygun üretim maliyetleri ile üretim ve pazarlamada etkinlik (işgücü maliyeti ve etkinliği, hammadde kaynaklarının bolluğu, ticaret maliyetlerinin asgariye indirilmesi) nedeniyle yurt dışına taşınması ve ihracatı ikame etmesi durumunda ise yurt içi yatırımlarda azalma görülebilmektedir.

Son olarak, eğer firma stratejik varlık arayan yatırım gerçekleştiriyorsa, bir başka ifadeyle, yatırımın kaynak ülkede olmayan ve de uzun dönemde fayda sağlayacak bir varlığa erişim amaçlandığıysa, sözkonusu yatırımın uzun dönemde yurt içi yatırımları olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir. Firmanın, yurt dışındaki yatırımı sayesinde elde ettiği teknoloji ve bilgiyi yurt içine aktarması halinde, yurt içindeki yatırımlarının verimliliği artacaktır.

B) YURT DIŞI YATIRIMLARIN YURT İÇİ İSTİHDAM ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Yurt dışı yatırımlar, yurt içindeki istihdamın yurt dışına transferi olarak algılanmakla beraber, uzun dönemde yurt içi istihdamın niteliği ve niceliğini olumlu yönde etkileyebilmektedir. Firmalar üretimlerini yurt dışına kaydırırken; yönetim, pazarlama ve Ar-Ge faaliyetlerini yurt içinde bulunan merkezlerinde sürdürmektedirler. Bu durum ise, yurt içindeki vasıflı işgücü talebini artırmaktadır. Diğer bir deyiőle, yurt dışı yatırımlar vasıtasıyla yurt içindeki mavi yakalı istihdamı olumsuz etkilenirken, beyaz yakalı istihdamında artış görülebilmektedir.

Diğer taraftan, yurt içi üretim ile yurt dışı üretimin birbirini tamamlaması ve yurt içinden yurt dışındaki yatırıma ara mal ihraç edilmesi durumunda ise ülke içindeki yatırımlar, dolayısıyla istihdam da artacaktır.

Yurt dışı yatırımlar, kaynak ülkedeki istihdamın niteliğini de etkileyebilmektedirler. Firmalar yurt dışı yatırımlar ile vasıfsız işgücü ihtiyaçlarını, uygun maliyetlerle yurt dışından karşılamaktadırlar. Öte yandan, yurt dışı yatırımlar, firmanın operasyonlarının uluslararasılaőması bakımından yönetim ve pazarlama açısından vasıflı işgücünü gerektirmekte, bu durum yurt içindeki işgücünün nitelik ve etkinlik olarak gelişmesine yol açabilmektedir.

C) YURT DIŞI YATIRIMLARIN YURT İÇİ VERİMLİLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Firmalar, gerçekleştirdikleri yurt dışı yatırımlar ile uluslararası rekabetin mevcut olduğu pazarlara giriş yaparak bir rekabet ortamında varlıklarını sürdürebilmek için etkinliklerini ve performanslarını artırma yoluna gitmektedirler.

Uluslararası pazarda faaliyet göstermenin verdiği tecrübe ile üretimlerini daha etkin şekilde gerçekleőtiren firmalar, kendi ülkelerindeki kaynakları da maksimum etkinlikle kullanabilme becerisini edinmektedirler. Bu durum kaynak ülkedeki üretim, istihdam ve ihracatı olumlu yönde etkilemektedir.

Ayrıca, yurt dışı yatırımlar ile firmalar, kendi ülkelerinde mevcut olmayan teknoloji, know-how ve bilgiye ulaşma imkânını elde etmekte ve sözkonusu bilgi ve teknolojiyi kendi ülkelerine transfer etme imkânını bulmaktadırlar.

2. TÜRKİYE’NİN YURT DIŞI YATIRIMLARININ TESPİTİ

TİCARET BAKANLIĞI ANKETLERİ

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile (637 sayılı Ekonomi Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında) ihdas edilen Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü, yurt dışında yapılacak yatırımlara ilişkin mevzuatı hazırlamak ve uygulamak, yurt dışı yatırımların gözetim, denetim ve yönlendirilmesine ilişkin önlemleri almak ve bu hususlarla ilgili düzenlemeler yapmak, sektör ve ülke bazında gerekli tedbirleri almak, kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar çerçevesinde yurt dışındaki Türk yatırımlarının desteklenmesi ve yönlendirilmesi konularında öngörülen teşvik tedbirlerini hazırlamak, uygulamak, uygulamayı takip etmek ve değerlendirerek gerekli tedbirleri almak ile görevlendirilmiştir.

Bu kapsamda, Türkiye’de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışındaki yatırımlarına ilişkin verilerin Bakanlığımız tarafından toplanmasına ilişkin mevzuat 11 Haziran 2015 tarihli ve 29383 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Ülkemizde de, yurt dışındaki örnekleri gibi, katılımı zorunlu olan anketler yoluyla gerçekleştirilen veri toplama çalışmasına yönelik olarak T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü ve Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü işbirliğinde yurt dışı sermaye yatırımlarına ilişkin kapsamlı verilerin yatırımcılar tarafından doğrudan Bakanlığımıza ulaştırılmasına ve verilerin işlenmesine imkân sağlayan web tabanlı bir sistem kurularak ydyanket.ticaret.gov.tr adresi üzerinden hizmete sunulmuştur.

ANKET METODOLOJİSİ

Yurt dışına yönelik doğrudan sermaye yatırım verilerinin derlenmesi, firmalar arasındaki ilişkilerin giriftliği sebebiyle oldukça karmaşık ve istatistiki açıdan çalışılması zor bir alandır. Bu itibarla, IMF ve OECD gibi uluslararası kuruluşlar, sözkonusu verilerin belirli standartlar ve kriterler çerçevesinde düzenlenmesine yönelik çalışmalarını sürdürmektedir. Söz konusu standartlar, ödemeler dengesi ve uluslararası yatırım pozisyonu istatistiklerinin tutarlı, karşılaştırılabilir ve güvenilir bir şekilde derlenmesini sağlamaktadır.

T.C. Ticaret Bakanlığı Yurt Dışı Yatırım Modülü üzerinden talep edilen verilerle bu verilerin hesaplanmasında uygulanan metodoloji, “OECD Doğrudan Yabancı Yatırımların İstatistiki Sınıflandırması (Versiyon 4)” ve “IMF Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu Kılavuzu (Versiyon 6)” tanım ve kaideler çerçevesindeki metodoloji ile uyumludur.

YURT DIŞI YATIRIM ANKETİ - 2025

21 Nisan - 16 Mayıs 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen Yurt Dışı Yatırım Anketi – 2025 sonucunda toplam 3.305 yatırımın “Yatırımcı Bilgileri”, “Yatırım Bilgileri”, “Hisse Oranları”, “Sermaye Bilgileri”, “Borç Alacak Bilgileri” ve “Ters Yatırım Bilgileri”ne yönelik veri toplanmıőtır. Veriler değerlendirilirken;

- Gerçek kişilerden son 1 sene itibarıyla yerleşik oldukları ekonominin Türkiye olduğunu belirtenlerin yatırımları istatistiki olarak kayda alınmaktadır.
- T.C. Ticaret Bakanlığı tarafından yapılan anket çalıőmaları, 2016 yılı öncesinde yapılan çalıőmalardan farklı olarak yatırımların ilk yatırım ülkesi / nihai yatırım ülkesi kriterleri çerçevesinde tespit ve tasnif edilmesine imkân tanımaktadır. Ankette derlenen yurt dışı yatırım bilgilerinden “ilk yatırım ülkesi” (*immediate investment country*) kriterine uyanlar yayımlanmaktadır.
- “Yatırım üzerinde önemli ölçüde bir etkiye sahip olma” kriteri çerçevesinde yatırımcıların “en az yüzde 10 oranında” hisse sahibi oldukları yatırımlarına lkemiz yurt dışı sermaye yatırımları stokunda yer verilmektedir.
- Yatırımların değerlemesinde, “zkaynakların Defter Değeri Yöntemi” esas alınmaktadır. “zkaynakların Defter Değeri Yöntemi” yatırım değeri tanımına uyumlu olarak, yurt dışı yatırımlara ilişkin olarak bir önceki yıl sonu itibarıyla “denmiő sermaye”, “rezervler”, “geçmiő yıllar kar veya zararı” ve “dönem net karı veya zararı” sorularak zkaynaklar üzerinden “yatırımların sermaye pozisyonu” tespit edilmektedir.
- Metodolojik olarak “zkaynakların Defter Değeri Yöntemi” kullanılmakla birlikte, yatırımcılara yatırımlarının piyasa değerleri, yatırımlarında istihdam edilen Türk ve yabancı çalışan sayısı, yatırımlarının Türkiye ile ihracat ve ithalatı ile ciro bilgileri talep edilmektedir.
- Yatırımcılardan Nihai Kontrol Sahibi Firma /Grup/Holding/Diğer Tüzel Kiő (NKS) bilgisi de istenmektedir. NKS, yatırımcının yönetiminde doğrudan %50’den fazla oy kullanma hakkına sahip olmakla yatırımcı firmayı kontrol eden veya dolaylı olarak başka bir firma veya firmalar zinciri üzerinden (sahiplik zincirindeki her bir firmanın tüm zincir boyunca yönetimde %50’den fazla oy kullanma hakkına sahip olması kaydıyla) yatırımcı firmayı kontrol eden Firma/Grup/Holding/Tüzel Kiő’dir.
- Yatırımların bir önceki yıl sonu itibarıyla yatırımcılarıyla, yatırımcılarının varsa doğrudan yatırımcı olduğu Türkiye’de yerleşik diğer firmalarla ve NKS’nin varsa doğrudan yatırımcı olduğu Türkiye’de yerleşik diğer firmalarla olan ticari (ihracat/ithalat iőlemleri nedeniyle oluőan), nakdi (kredi sözleőmesine bağlanmış)

ve cari (herhangi bir sözleşmeye bağlı olmaksızın) borç ve alacakları sorularak “yatırımların borç-alacak pozisyonu” tespit edilmektedir.

- Sermaye ve borç-alacak pozisyonlarının toplanması ile “net yatırım pozisyonu”na ulaşılmaktadır.
- Yurt dışı yatırımlar, “nihai yatırım ülkesi” (*ultimate investment country*) kriterine göre de tasnif edilmektedir. Bu kapsamda, yatırımcının, 1. basamaktan sonraki basamaklarda yer alan yatırımlarındaki hisse oranlarının tespitinde çarpım yöntemi kullanılmaktadır.

YURT DIŞI YATIRIMLARIN DEĞERLEME YÖNTEMİ

“OECD Doğrudan Yabancı Yatırımların İstatistiki Sınıflandırması (Versiyon 4)” ve “IMF Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu Kılavuzu (Versiyon 6)”nda yurt dışı yatırımlara ilişkin değerlendirme işleminin, prensip olarak, yatırımın piyasa değerine göre yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Halka arz edilmemiş firmaların değerlemesinde ise OECD ve IMF tarafından çeşitli yöntemler önerilmektedir.

Bir yatırım işletmesinin değerini Uluslararası Muhasebe Standartları’na göre değerlemeyi içeren “Öz Kaynakların Defter Değeri” yöntemi, yatırımcıların yatırım bilgilerini daha kolay aktarabilmesini ve bu bilgilerin yeknesak bir biçimde derlenebilmesini sağlamaktadır.

ÖZ KAYNAKLARIN DEFTER DEĞERİ (OWN FUNDS BOOK VALUE - OFBV)

“OECD Doğrudan Yabancı Yatırımların İstatistiki Sınıflandırması (Versiyon 4)”te tanımlanan “Öz Kaynakların Defter Değeri” yöntemine göre yatırımın değeri, muhasebe kalemleri olarak “ödenmiş sermaye”, “rezervler” ve “dönem karını veya zararını da içerecek şekilde dağıtılmamış tüm kar ve zararların net değeri”ni içerir.

Firmalarımızın yurt dışı yatırımlarının hemen hemen hiçbirinin piyasa değerlemesinin yapılmamış olması nedeniyle yapılan anket çalışmasında değerlendirme değeri olarak “öz kaynakların defter değeri” kullanılmaktadır.

3. 2024 YILI SONU İTİBARIYLA TÜRKİYE’NİN YURT DIŞI YATIRIMLARI

I. GENEL

“Yurt Dışı Yatırım Anketi – 2025” çalışması sonucunda, Türkiye’de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışında gerçekleştirdikleri **2.317** yatırımın 31 Aralık 2024 itibarıyla sermaye pozisyonu **60,1 milyar \$** olarak tespit edilmiştir.

Yatırımcı ile yurt dışı yatırım arasındaki borç ilişkisinin de dikkate alındığı net yatırım pozisyonuna göre Türkiye’de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışı yatırımlarının tutarı ise **62,8 milyar \$’dır**.

TABLO 1. YURT DIŞINDAKİ TÜRK YATIRIMLARI

Yatırım Sayısı	Sermaye Pozisyonu (\$)	Borç Pozisyonu (\$)	Net Yatırım Pozisyonu (\$)
2.317	60.089.276.660	2.957.792.525	62.787.612.159

II. SERMAYE POZİSYONUNA GÖRE YURT DIŞI YATIRIMLAR

A) YURT DIŞI YATIRIMLARIN BÖLGELERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Türkiye’de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışı yatırımlarının bölgesel sınıflandırılmasında Türkiye İstatistik Kurumu ülke gruplaması baz alınmıştır.

TABLO 2. ÜLKE GRUPLARI

Bölge	Ülkeler
AB 27	AB Üyesi Ülkeler
Diğer Avrupa	Amavutluk, Belarus, Birleşik Krallık, Bosna Hersek, Guernsey, İsviçre, Jersey, İzlanda, Karadağ, KKTC, Kosova, Liechtenstein, Makedonya, Moldova, Norveç, Rusya Federasyonu, Sırbistan, Ukrayna
Kuzey Afrika	Cezayir, Fas, Libya, Mısır, Tunus
Diğer Afrika	Kuzey Afrika dışında kalan Afrika ülkeleri
Kuzey Amerika	ABD, Kanada
Orta Amerika ve Karayipler	ABD Virgin Adaları, Aruba, Bahamalar, Barbados, Bermuda, Cayman Adaları, Curaçao, Sint Maarten, Dominik Cumhuriyeti, El Salvador, Guatemala, Honduras, İngiliz Virgin Adaları, Küba, Meksika, Nikaragua, Panama, St.Knits ve Nevis dahil ülkeler
Güney Amerika	Arjantin, Bolivya, Brezilya, Ekvator, Guyana, Kolombiya, Paraguay, Peru, Surinam, Şili, Uruguay, Venezuela
Yakın ve Ortadoğu	Azerbaycan, Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Filistin, Gürcistan, Irak, İran, İsrail, Katar, Kuveyt, Lübnan, Suriye, Suudi Arabistan, Umman, Ürdün, Yemen
Diğer Asya	Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan ve tüm diğer Asya ülkeleri
Avustralya ve Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda ile birlikte Cocos, Christmas, Cook, Heard ve McDonald Adası, Niue Adası, Norfolk, Tokelau Adaları
Diğer Okyanusya ve Kutup Böl.	Guam, Kiribati, Kuzey Mariana Adaları, Marshall Adaları, Mikronezya, Nauru, Papua Yeni Gine, Samoa, Solomon Adaları, Tuvalu, Yeni Kaledonya ve diğer ülkeler

1- YURT DIŞI YATIRIMLARIN BÖLGELERE GÖRE SAYISAL DAĞILIMI

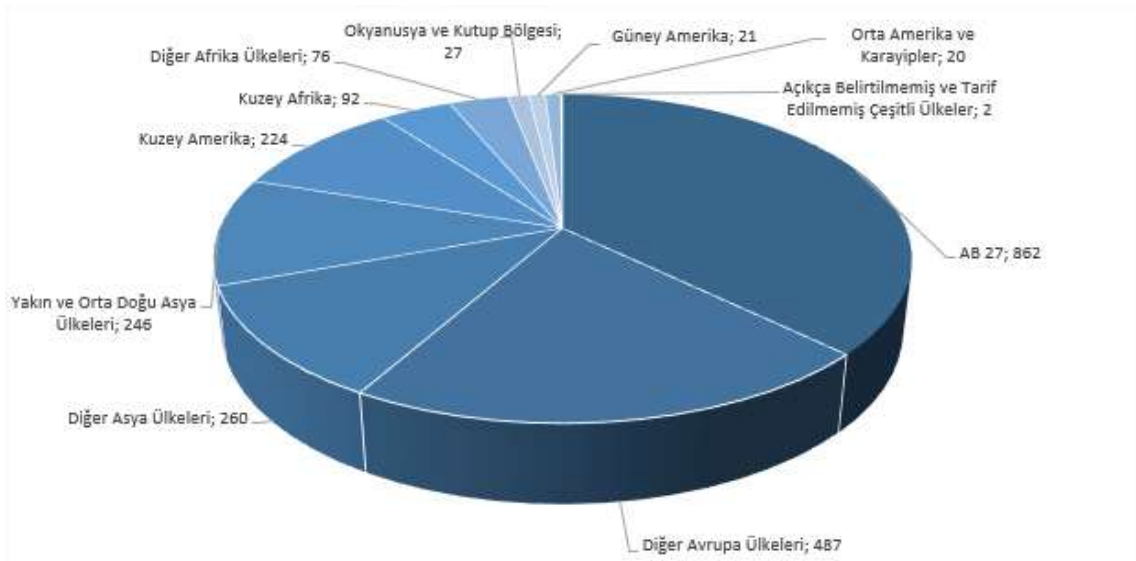
Ülkemiz kaynaklı yurt dışı yatırımların dağılımı incelendiğinde, toplam 2.317 yatırımın 862 adedinin Avrupa Birliği ülkelerinde, 487 adedinin Diğer Avrupa Ülkeleri olarak gruplandırılan Birleşik Krallık, Rusya Federasyonu, Balkan ülkeleri, EFTA üyeleri ve Doğu Avrupa ülkelerinde bulunduğu görülmektedir.

TABLO 3. BÖLGELERE GÖRE SAYISAL DAĞILIM

Bölgeler	Yatırım Sayısı	Toplam Yatırım Sayısı İçindeki Payı (%)
AB 27	862	38,15%
Diğer Avrupa Ülkeleri	487	21,09%
Diğer Asya Ülkeleri	260	10,87%
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	246	9,81%
Kuzey Amerika	224	10,34%
Kuzey Afrika	92	3,81%
Diğer Afrika Ülkeleri	76	3,13%
Okyanusya ve Kutup Bölgesi	27	1,13%
Güney Amerika	21	0,79%
Orta Amerika ve Karayipler	20	0,79%
Açıkça Belirtilmemiş ve Tarif Edilmemiş Çeşitli Ülkeler	2	0,08%
Genel Toplam	2.317	100,00%

Diğer Asya Ülkelerinde 260, Yakın ve Ortadoğu Asya Ülkelerinde 246, Kuzey Amerika'da 224, Kuzey Afrika'da 92, Diğer Afrika Ülkelerinde 76, Okyanusya ve Kutup Bölgesi'nde 27, Güney Amerika'da 21, Orta Amerika ve Karayipler Bölgesi'nde 20 adet yatırım bulunmaktadır.

GRAFİK 1. BÖLGELERE GÖRE SAYISAL DAĞILIM

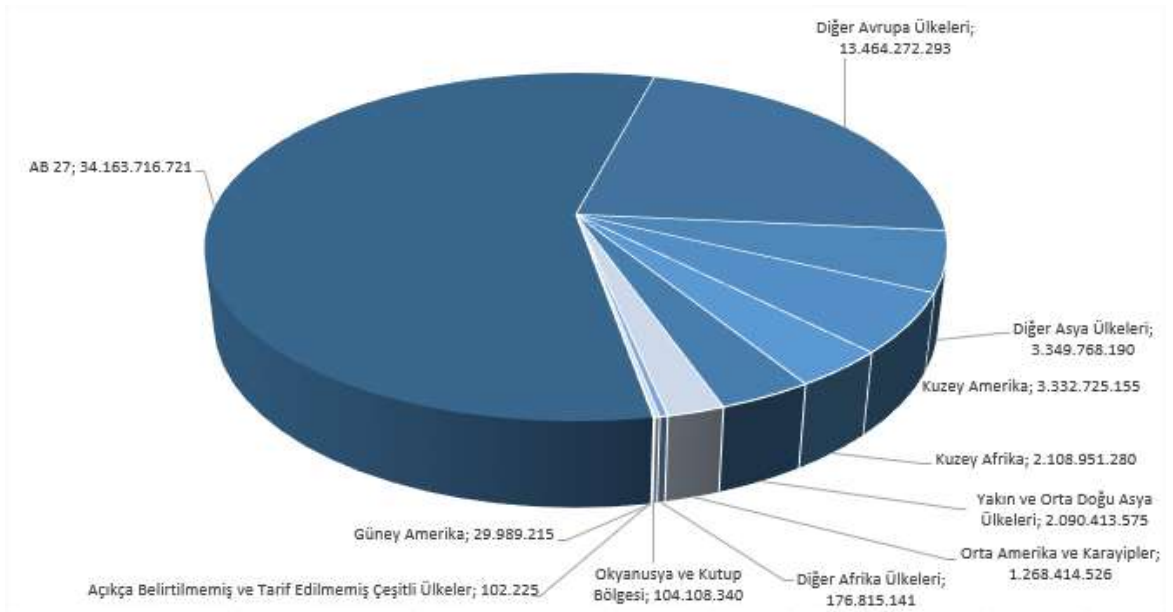
2- YURT DIŞI YATIRIMLARIN BÖLGELERE GÖRE SERMAYE POZİSYONU

Yurt dışı yatırımların bölgelere göre sermaye pozisyonuna bakıldığında, AB ülkelerinin %56,9 pay ve 34,2 milyar \$ sermaye pozisyonu ile ilk sırada geldikleri görülmektedir. AB ülkelerini Birleşik Krallık, Rusya, Balkan ülkeleri, EFTA üyeleri ve Doğu Avrupa ülkelerinin yer aldığı Diğer Avrupa Ülkeleri %22,4 pay ve 13,5 milyar \$ ile takip etmektedir. Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile Güneydoğu Asya Ülkelerinin de yer aldığı Diğer Asya Ülkelerinde % 5,57 payla 3,35 milyar \$ tutarında; Kuzey Amerika'da ise %5,55 payla 3,33 milyar \$ Türk yatırımı bulunmaktadır.

TABLO 4. BÖLGELERE GÖRE SERMAYE POZİSYONU

Bölgeler	Sermaye Pozisyonu (%)	Toplam Sermaye Pozisyonu İçindeki Payı (%)
AB 27	34.163.716.721	56,85%
Diğer Avrupa Ülkeleri	13.464.272.293	22,41%
Diğer Asya Ülkeleri	3.349.768.190	5,57%
Kuzey Amerika	3.332.725.155	5,55%
Kuzey Afrika	2.108.951.280	3,51%
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	2.090.413.575	3,48%
Orta Amerika ve Karayipler	1.268.414.526	2,11%
Diğer Afrika Ülkeleri	176.815.141	0,29%
Okyanusya ve Kutup Bölgesi	104.108.340	0,17%
Güney Amerika	29.989.215	0,05%
Açıkça Belirtilmemiş ve Tarif Edilmemiş Çeşitli Ülkeler	102.225	0,00%
Genel Toplam	60.089.276.660	100,00%

GRAFİK 2. BÖLGELERE GÖRE SERMAYE POZİSYONU

Fas, Tunus, Libya, Cezayir ve Mısır'ı içeren Kuzey Afrika bölgesi tüm yatırımlar içinde % 3,51 paya ve 2,1 milyar \$ sermaye pozisyonuna; Gürcistan ve Azerbaycan gibi komşu ülkeler ile Ortadoğu ve Körfez ülkelerini içeren Yakın ve Ortadoğu Asya Ülkeleri ise %3,48'lik paya ve 2,09 milyar \$ sermaye pozisyonuna sahiptir.

3- YURT DIŞI YATIRIMLARIN BÖLGELERE GÖRE SEKTÖREL DAĞILIMI

Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışı yatırımları sektörel olarak incelendiğinde, AB Ülkeleri grubunda finans ve sigorta faaliyetleri ön plana çıkmaktadır. Bu sektörü gıda içecek ve tütün ürünleri imalatı, ulaştırma ve depolama, toptan ve perakende ticaret ile ana metal sanayii sektörleri takip etmektedir.

TABLO 5. BÖLGELERE GÖRE SEKTÖREL DAĞILIM

Bölge / Sektör	Seçilmiş Sektörlerin Sermaye Pozisyonu (\$)	Seçilmiş Sektörlerin Bölgesel Sermaye Pozisyonu İçindeki Payı (%)
AB 27	32.881.487.117	58,38%
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	30.342.519.985	92,28%
CA. Gıda İçecek ve Tütün Ürünleri İmalatı	1.026.948.150	3,12%
H. Ulaştırma ve Depolama	909.100.747	2,76%
G. Toptan ve Perakende Ticaret	363.056.558	1,10%
CJ. Ana Metal Sanayii ve Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine Teçhizat Hariç)	239.861.677	0,73%
Diğer Avrupa Ülkeleri	12.271.664.811	21,79%
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	6.009.656.308	48,97%
B. Madencilik ve Taş Ocakçılığı	4.459.813.219	36,34%
G. Toptan ve Perakende Ticaret	1.254.432.284	10,22%
D. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	296.322.057	2,41%
CD. Ağaç ve Ağaç Ürünleri İmalatı	251.440.942	2,05%
Kuzey Amerika	3.000.102.297	5,33%
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1.498.212.878	49,94%
CJ. Ana Metal Sanayii ve Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine Teçhizat Hariç)	606.242.776	20,21%
L. Gayrimenkul Faaliyetleri	473.583.593	15,79%
CB. Tekstil ve Giyim Eşyaları İmalatı	274.831.572	9,16%
CH. Kauçuk ve Plastik Ürünleri İmalatı	147.231.478	4,91%
Diğer Asya Ülkeleri	2.482.039.122	4,41%
CG. Kimyasalların Kimyasal Ürünlerin ve Temel Eczacılık Ürünleri ile Malzemelerinin İmalatı	890.435.675	35,88%
G. Toptan ve Perakende Ticaret	543.274.534	21,89%
H. Ulaştırma ve Depolama	483.453.801	19,48%
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	294.365.717	11,86%
CA. Gıda İçecek ve Tütün Ürünleri İmalatı	270.509.396	10,90%
Kuzey Afrika	2.138.298.412	3,80%
CJ. Ana Metal Sanayii ve Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine Teçhizat Hariç)	1.561.204.412	73,01%
F. İnşaat	158.334.327	7,40%

G. Toptan ve Perakende Ticaret	153.947.922	7,20%
CB. Tekstil ve Giyim Eşyaları İmalatı	143.467.056	6,71%
CE. Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı ve Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	121.344.695	5,67%
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	1.776.223.280	3,15%
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1.017.511.089	57,29%
G. Toptan ve Perakende Ticaret	279.817.618	15,75%
F. İnşaat	220.643.484	12,42%
CA. Gıda İçecek ve Tütün Ürünleri İmalatı	130.956.994	7,37%
CG. Kimyasalların Kimyasal Ürünlerin ve Temel Eczacılık Ürünleri ile Malzemelerinin İmalatı	127.294.095	7,17%
Orta Amerika ve Karayipler	1.261.763.617	2,24%
H. Ulaştırma ve Depolama	909.315.398	72,07%
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	298.417.325	23,65%
CH. Kauçuk ve Plastik Ürünleri İmalatı	34.931.707	2,77%
CJ. Ana Metal Sanayii ve Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine Teçhizat Hariç)	11.407.299	0,90%
G. Toptan ve Perakende Ticaret	7.691.888	0,61%
Diğer Afrika Ülkeleri	276.625.721	0,49%
H. Ulaştırma ve Depolama	82.249.212	29,73%
F. İnşaat	68.402.379	24,73%
CA. Gıda İçecek ve Tütün Ürünleri İmalatı	60.048.400	21,71%
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	42.069.937	15,21%
G. Toptan ve Perakende Ticaret	23.855.793	8,62%
Güney Amerika	128.266.916	0,23%
B. Madencilik ve Taş Ocakçılığı	75.207.144	58,63%
CB. Tekstil ve Giyim Eşyaları İmalatı	39.741.609	30,98%
G. Toptan ve Perakende Ticaret	9.918.117	7,73%
S. Diğer Hizmet Faaliyetleri	3.072.653	2,40%
CA. Gıda İçecek ve Tütün Ürünleri İmalatı	327.394	0,26%
Okyanusya ve Kutup Bölgesi	104.108.340	0,18%
H. Ulaştırma ve Depolama	122.107.097	117,29%
S. Diğer Hizmet Faaliyetleri	3.500.000	3,36%
L. Gayrimenkul Faaliyetleri	176.067	0,17%
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2.000	0,00%
G. Toptan ve Perakende Ticaret	-21.676.824	-20,82%
Açıkça Belirtilmemiş ve Tarif Edilmemiş Çeşitli Ülkeler	102.225	0,00%
I. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	102.225	100,00%
Genel Toplam	56.320.681.856	100,00%

Brexit kapsamında 2021 yılında AB üyeliğinden ayrılan Birleşik Krallık'ın dâhil olduğu Diğer Avrupa Ülkeleri grubunda bu ülkedeki Türk yatırımlarının etkisiyle finans ve sigorta faaliyetleri, madencilik ve taş ocakçılığı, toptan ve perakende ticaret, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile ağaç ve ağaç ürünleri imalatı ön plana çıkmaktadır.

Kuzey Amerika'da finans ve sigorta faaliyetleri, ana metal sanayii ile gayrimenkul faaliyetleri; Diğer Asya Ülkeleri'nde kimya sanayii, toptan ve perakende ticaret ile taşıma ve depolama; Kuzey Afrika'da ana metal sanayii; Yakın ve Ortadoğu Asya Ülkeleri'nde ise finans ve sigorta faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret ile inşaat önde gelen sektörlerdir.

4- YURT DIŞI YATIRIMLARIN BÖLGELERE GÖRE EKONOMİK FAALİYETLERİ

Yurt Dışı Yatırım Anket alıőmaları sonucunda elde edilen veriler, yurt dışı yatırımların coğrafi ve sektörel dağılımı ile yatırım őekilleri bakımından çeşitli kırılımlarla sınıflandırılabilir.

Diğer taraftan Yurt Dışı Yatırım Anketleri sonucunda oluőturulan Yurt Dışı Yatırım Veri Tabanı, Türkiye’de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışındaki yatırımlarına ilişkin irtibat ve bilanço bilgilerinin yanı sıra yurt dışı yatırımların Türkiye ile gerçekleştirdikleri dış ticarete ilişkin verileri, yatırımlar sonucunda yaratılan istihdam bilgilerini ve yurt dışı yatırımların ciro büyüklüklerini de içermektedir.

Böylelikle yurt dışı yatırımların ölkemiz ekonomisine katkılarının sayısal biçimde değerlendirilmesi mümkün olabilmektedir.

Yurt dışındaki Türk yatırımlarında sağlanan istihdam 2024 yılında % 0,8 oranında artarak 187.256’dan 188.728’e yükselmiőtir.

YURT DIŞI YATIRIMLARIN DIŞ TİCARETİMİZDEKİ YERİ

Küresel ticaret ağlarında etkin rol oynama arzusundaki firmalar, tek veya sınırlı sayıda pazarda yürüttükleri faaliyet süreçlerinde karőılaőabilecekleri riskleri azaltmak, üretim faktör maliyetlerini düşürmek, girdi tedariğini güvenceye almak ve uygun maliyetle gerçekleştirmek, gümrük ve tarife dışı engelleri aőmak, yatırım yapılan ölkenin dâhil olduğu bölgesel ekonomik oluőumlardan kaynaklanan avantajları değerlendirmek gibi çok çeşitli amaçlardan bir ya da birkaç tanesine ulaşmak için yurt dışı yatırımı tercih etmektedirler.

Türk firmalarının da son yıllarda yurt dışı yatırımlara giderek ağırlık vererek üretimlerini dünya sathına yaydıkları görölmektedir.

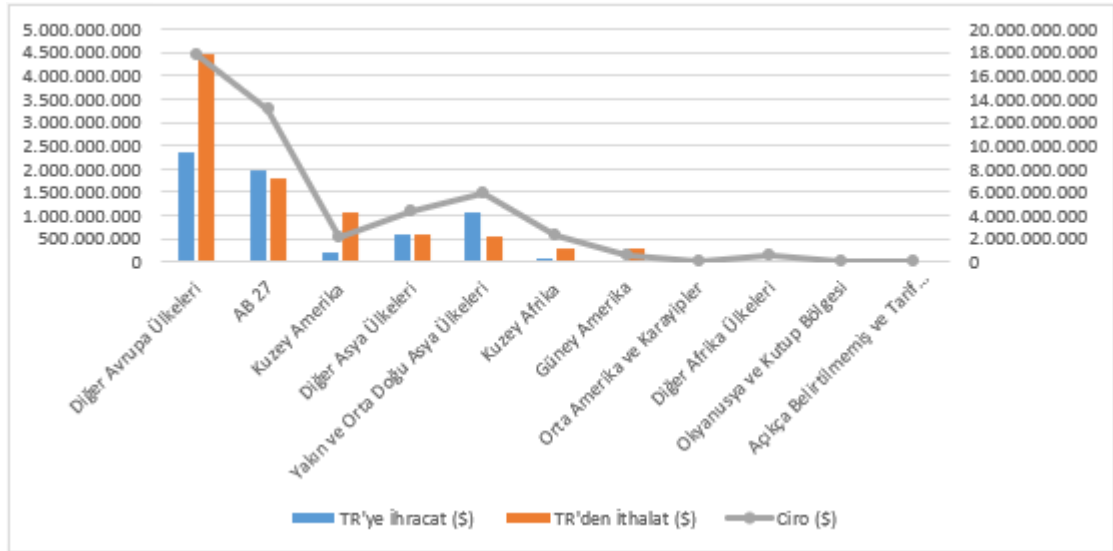
Yatırımcılardan alınan yanıtlar doğrultusunda, 2024 yılında Türkiye’den yurt dışı yatırımlara gerçekleştirilen ihracat tutarının 9,1 milyar \$, Türkiye’nin bu yatırımlardan gerçekleştirdiği ithalat tutarının ise 6,3 milyar \$ olduğu tespit edilmiştir.

Öte yandan, Türkiye’den gerçekleştirilen yurt dışı yatırımlardan, “ilk yatırım ölkesi” (immediate investment country) kriterine göre tasnif edilen ve bu yayında yer alan yatırımların toplam ciro büyüklüğü, alınan yanıtlar kapsamında, 47 milyar \$ olarak belirlenmiőtir.

TABLO 6. BÖLGELERE GÖRE EKONOMİK FAALİYETLER

Bölgeler	TR'ye İhracat (\$)	TR'den İthalat (\$)	Ciro (\$)
Diğer Avrupa Ülkeleri	2.374.223.670	4.474.546.499	17.725.049.948
AB 27	1.966.556.516	1.805.653.708	13.145.254.742
Kuzey Amerika	212.439.565	1.069.822.719	2.180.081.350
Diğer Asya Ülkeleri	575.781.984	594.579.047	4.291.291.317
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	1.061.492.984	536.273.416	5.979.710.097
Kuzey Afrika	94.085.164	310.742.349	2.267.156.011
Güney Amerika	627.731	285.148.953	632.877.620
Orta Amerika ve Karayipler	310.869	31.850.544	104.698.060
Diğer Afrika Ülkeleri	0	25.611.021	590.195.515
Okyanusya ve Kutup Bölgesi	19.386.450	11.746.976	71.786.967
Açıkça Belirtilmemiş ve Tarif Edilmemiş Çeşitli Ülkeler	0	0	0
Genel Toplam	6.304.904.933	9.145.975.233	46.988.101.629

GRAFİK 3. BÖLGELERE GÖRE EKONOMİK FAALİYETLER

5- YURT DIŞI YATIRIMLARDA BÖLGELERE GÖRE İSTİHDAM

Yurt dışı yatırımlarda gerçekleştirilen istihdam 171.135'i yabancı, toplam 188.728 olarak tespit edilmiştir. En yüksek istihdam toplam 61.569 ile Diğer Avrupa Ülkeleri'nde gerçekleşmiştir.

TABLO 7. BÖLGELERE GÖRE İSTİHDAM

Bölgeler	Türk Çalışan Sayısı	Yabancı Çalışan Sayısı
Diğer Avrupa Ülkeleri	9.215	52.354
Diğer Asya Ülkeleri	862	33.063
AB 27	4.269	29.052
Kuzey Afrika	403	27.033
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	966	19.154
Diğer Afrika Ülkeleri	1.327	6.294
Kuzey Amerika	460	2.411
Orta Amerika ve Karayipler	11	935
Güney Amerika	5	661
Okyanusya ve Kutup Bölgesi	75	178
Açıkça Belirtilmemiş ve Tarif Edilmemiş Çeşitli Ülkeler	0	0
Genel Toplam	17.593	171.135

B) YURT DIŞI YATIRIMLARIN ÜLKELERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ**1- YURT DIŞI YATIRIMLARDA İLK 30 ÜLKE**

T.C. Ticaret Bakanlığı'nca yapılan anket çalışması sonucunda, 2024 yılı sonu itibarıyla toplam 132 ülkede doğrudan Türk yatırımı bulunduğu görülmektedir. İlk 30 ülkedeki yatırımların adedi toplam yatırım sayısının % 63,4'üne, sermaye pozisyonu ise toplam sermaye pozisyonunun % 94,4'üne tekabül etmektedir.

TABLO 8. TÜRK YATIRIMLARININ BULUNDUĞU İLK 30 ÜLKE

Ülkeler	Yatırım Sayısı	Sermaye Pozisyonu (\$)
Hollanda	224	24.319.404.290
Jersey	4	4.412.432.673
Birleşik Krallık (İngiltere, Galler, İskoçya, Kuzey İrlanda)	118	3.477.758.272
Amerika Birleşik Devletleri	213	3.255.967.778
Almanya	195	2.993.992.540
Cezayir	17	1.879.971.859
Rusya	79	1.623.157.695
Avusturya	11	1.514.601.399
Malta	33	1.415.683.085
Kazakistan	64	1.291.941.499
Arnavutluk	16	960.058.935
İsviçre	39	938.693.024
Lüksemburg	14	929.626.214
Cayman Adaları	3	900.474.009
Malezya	9	842.970.107
Belçika	17	748.596.121
Kıbrıs (K.K.T.C.)	54	718.663.251

İsveç	8	661.353.079
Irak	25	491.672.076
Azerbaycan	37	393.435.975
Makedonya	39	384.277.984
Birleşik Arap Emirlikleri	61	358.704.111
Romanya	72	352.502.942
Sırbistan	21	292.600.312
Bosna Hersek	14	290.551.386
Bahreyn	6	271.219.111
Panama	1	270.234.814
Japonya	6	239.039.185
Gürcistan	40	238.347.711
Mısır	30	233.352.586
Genel Toplam	1.470	56.701.284.022

2- ÜLKELERE GÖRE ÖN PLANA ÇIKAN SEKTÖRLER

TABLO 9. İLK 10 ÜLKEDE BAŞLICA SEKTÖRLER

Ülkeler	Seçilmiş Sektörlerin Sermaye Pozisyonu (\$)
Hollanda	23.496.684.400
64.2 Holding şirketlerinin faaliyetleri	21.469.634.668
64.1 Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri	1.642.403.204
64.3 Trustlar fonlar ve benzeri mali varlıklar	384.646.528
Jersey	4.412.432.673
06 Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı	4.411.932.673
49 Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	500.000
Birleşik Krallık (İngiltere, Galler, İskoçya, Kuzey İrlanda)	3.190.439.095
64.2 Holding şirketlerinin faaliyetleri	2.953.113.632
64.1 Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri	126.331.197
96 Diğer hizmet faaliyetleri	110.994.267
Almanya	2.790.720.821
64.1 Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri	2.644.515.822
46 Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	74.918.673
68 Gayrimenkul faaliyetleri	71.286.326
Amerika Birleşik Devletleri	1.984.670.140
64.3 Trustlar fonlar ve benzeri mali varlıklar	700.854.415
64.2 Holding şirketlerinin faaliyetleri	681.573.075
24 Ana metal sanayii	602.242.649
Malta	1.809.688.370
64.2 Holding şirketlerinin faaliyetleri	1.685.406.467
50 Su yolu taşımacılığı	69.191.691
68 Gayrimenkul faaliyetleri	55.090.211

Cezayir	1.785.312.704
24 Ana metal sanayii	1.561.204.412
17 Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	121.344.695
42 Bina dışı yapıların inşaatı	102.763.597
Avusturya	1.514.921.706
64.1 Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri	1.514.034.523
46 Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	496.793
68 Gayrimenkul faaliyetleri	390.389
Rusya	967.124.637
64.1 Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri	469.051.268
16 Ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı	251.440.942
47 Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	246.632.427
Kazakistan	875.306.921
52 Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler	399.478.160
42 Bina dışı yapıların inşaatı	287.237.932
64.1 Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri	188.590.830
Genel Toplam	42.827.301.466

C) YURT DIŞI YATIRIMLARIN SEKTÖRLERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

1- YURT DIŞI YATIRIMLARIN SEKTÖREL DAĞILIMI

Türkiye’de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin gerçekleştirdikleri yurt dışı yatırımlarda finans ve sigorta faaliyetleri %65,7’lik payla ilk sırada yer almaktadır. Söz konusu faaliyetlerin en ağırlıklı bölümünü ise holding şirketlerinin faaliyetleri teşkil etmektedir.

TABLO 10. YURT DIŞI YATIRIMLARIN SEKTÖREL DAĞILIMI

Sektörler	Yatırım Sayısı	Sermaye Pozisyonu (\$)
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	349	39.502.755.239
B. Madencilik ve Taş Ocakçılığı	41	4.636.700.247
G. Toptan ve Perakende Ticaret	511	2.684.159.924
H. Ulaştırma ve Depolama	189	2.621.762.293
CJ. Ana Metal Sanayii ve Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine Teçhizat Hariç)	51	2.532.773.877
CA. Gıda İçecek ve Tütün Ürünleri İmalatı	53	1.492.076.779
CG. Kimyasalların Kimyasal Ürünlerin ve Temel Eczacılık Ürünleri ile Malzemelerinin İmalatı	29	1.116.483.149
L. Gayrimenkul Faaliyetleri	94	870.439.854
CB. Tekstil ve Giyim Eşyaları İmalatı	85	829.579.866
F. İnşaat	173	670.394.908
S. Diğer Hizmet Faaliyetleri	114	467.171.107
CL. Bilgisayarların, Elektrik-Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	70	443.286.130
I. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	50	312.556.905
CH. Kauçuk ve Plastik Ürünleri İmalatı	43	282.833.821
CD. Ağaç ve Ağaç Ürünleri İmalatı	7	281.069.998
Q. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	31	274.389.729
CE. Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı ve Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması	14	257.547.418
J. Bilgi ve İletişim	116	240.676.762
CN. Mobilya İmalatı ve Başka Yerde Sınıflandırılmamış Diğer İmalat Sanayii	45	150.016.850
D. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	77	139.275.383
N. İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	45	80.609.684
R. Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	7	59.621.696
CM. Ulaşım Araçları İmalatı	20	58.646.781
M. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	35	44.044.158
CC. Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	3	16.384.279
E. Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	7	12.121.640
A. Tarım Ormancılık ve Balıkçılık	15	10.843.950
CK. Makina ve Teçhizat (Başka Yerde Sınıflandırılmamış) İmalatı	10	4.439.988
CF. Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	1	0
CI. Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	9	-402.373
P. Eğitim	24	-2.983.382
Genel Toplam	2.317	60.089.276.660

Özellikle Hollanda, Lüksemburg, Malta ve İrlanda'da kurulan ve uluslararası faaliyet gösteren firmaların para trafiğini kolaylıkla yapmalarına imkân tanıyan "özel amaçlı işletmeler", Türk yatırımcılarınca da yoğun biçimde kullanılmaktadır.

Finans ve sigorta faaliyetlerini %7,7'lik payla madencilik ve taş ocakçılığı, % 4,5'lik payla toptan ve perakende ticaret, % 4,4'lük payla ulaştırma ve depolama, % 4,2'lik payla ana metal sanayii, % 2,5'lik payla gıda içecek ve tütün ürünleri imalatı, % 1,9'luk payla kimya sanayii ve % 1,5'lik payla gayrimenkul faaliyetleri izlemektedir.

2- BAŞLICA YATIRIM SEKTÖRLERİNİN BÖLGELERE GÖRE DAĞILIMI

TABLO 11. İLK 10 SEKTÖRDE BAŞLICA BÖLGELER

Sektör / Bölge	Seçilmiş Sektörlerin Sermaye Pozisyonu (\$)
K. Finans ve Sigorta Faaliyetleri	39.166.317.585
AB 27	30.342.519.985
Diğer Avrupa Ülkeleri	6.009.656.308
Kuzey Amerika	1.498.212.878
Orta Amerika ve Karayipler	298.417.325
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	1.017.511.089
B. Madencilik ve Taş Ocakçılığı	4.634.728.884
AB 27	35.480.387
Diğer Asya Ülkeleri	10.826.664
Diğer Avrupa Ülkeleri	4.459.813.219
Güney Amerika	75.207.144
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	53.401.470
G. Toptan ve Perakende Ticaret	2.594.528.917
AB 27	363.056.558
Diğer Asya Ülkeleri	543.274.534
Diğer Avrupa Ülkeleri	1.254.432.284
Kuzey Afrika	153.947.922
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	279.817.618
H. Ulaştırma ve Depolama	2.520.918.032
AB 27	909.100.747
Diğer Asya Ülkeleri	483.453.801
Okyanusya ve Kutup Bölgesi	122.107.097
Orta Amerika ve Karayipler	909.315.398
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	96.940.990
CJ. Ana Metal Sanayii ve Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine Teçhizat Hariç)	2.509.944.244
AB 27	239.861.677
Diğer Avrupa Ülkeleri	63.201.345
Kuzey Afrika	1.561.204.412

Kuzey Amerika	606.242.776
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	39.434.033
CA. Gıda İçecek ve Tütün Ürünleri İmalatı	1.491.794.612
AB 27	1.026.948.150
Diğer Afrika Ülkeleri	60.048.400
Diğer Asya Ülkeleri	270.509.396
Kuzey Afrika	3.331.672
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	130.956.994
CG. Kimyasalların Kimyasal Ürünlerin ve Temel Eczacılık Ürünleri ile Malzemelerinin İmalatı	1.114.784.139
AB 27	64.389.096
Diğer Asya Ülkeleri	890.435.675
Diğer Avrupa Ülkeleri	28.328.203
Kuzey Afrika	4.337.071
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	127.294.095
L. Gayrimenkul Faaliyetleri	870.170.739
AB 27	153.183.729
Diğer Asya Ülkeleri	4.816.840
Diğer Avrupa Ülkeleri	231.935.669
Kuzey Amerika	473.583.593
Orta Amerika ve Karayipler	6.650.909
CB. Tekstil ve Giyim Eşyaları İmalatı	786.495.209
AB 27	96.670.408
Diğer Asya Ülkeleri	213.620.737
Kuzey Afrika	143.467.056
Kuzey Amerika	274.831.572
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	57.905.437
F. İnşaat	679.995.247
AB 27	65.381.187
Diğer Afrika Ülkeleri	68.402.379
Diğer Asya Ülkeleri	167.233.870
Kuzey Afrika	158.334.327
Yakın ve Orta Doğu Asya Ülkeleri	220.643.484
Genel Toplam	56.369.677.608

Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü
Ankara, Haziran 2025

Bu çalışmada yer alan bilgiler herhangi bir resmi
istatistik niteliğini haiz değildir.